

Emekten ve Halktan Yana Bir Meslek Örgütü!

Elektronik ve Haberleşme Mühendisi Ozan Doğan
ozan.dogan@be.itu.edu.tr

Yetkin mühendislik yönetmeliği TMMOB birimlerince uzunca bir süredir sıkça tartışılmaktadır. Bu tartışmanın bir tarafı bu uygulamanın Avrupa Birliği (AB) ve Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) süreçlerinin bir devamı olduğu ve bu ilişkilerin sömürgeleştirici doğası gereği halktan ve emekten yana bir TMMOB'nin bu tip bir uygulamaya karşı çıkması gerektiğini savunmaktadır. Tartışmanın diğer tarafı ise yetkin mühendislik uygulamasının bu süreçlerle bir ilişkisi olmadığını, uygulamanın asıl amacının yıllardır ülkenin ihtiyacı olan bir meslek standardı getirmek olduğunu ve doğal olarak TMMOB'nin de bu standardın belirleyicisi kurum olması gerektiğini savunmaktadır. İki tarafın düşüncelerini üzerine oturttukları köşe noktaları ve uygulamanın olası sonuçları değerlendirilince, yetkin mühendislik konusunun bir süredir TMMOB içerisinde görmeye başladığımız/alıştığımız örgüt içi yarılmayı keskinleştirdiği, ticarileşme ilişkilerini artırdığı ve yetkin mühendisliği savunan etkin yönetim anlayışı ile TMMOB'nin tarihsel misyonundan sapmaya başladığını iddia eden ve bu uygulamayı örnek olarak veren örgüt içi muhalefet arasındaki uçurumu derinleştirdiği ve bir nevi turnusol kağıdı vazifesi gördüğü gözlenmektedir.

Yetkin Mühendislik konusunda, TMMOB bünyesinde JMO, EMO gibi odalar eksininde yoğunlaşan sorgulayıcı yaklaşımlarla gerçekleştirilen çalışmalar bu uygulamanın mühendislerin iş gücünü ucuzlatmaktan başka herhangi bir ihtiyacı karşılamadığını açıkça göstermektedir. Peki bazı Odaların yetkin mühendislik uygulamasını bu kadar şiddetle istiyor olmasının altında ne vardır? İşin özü bellidir. Bir Oda yönetim kurulu üyesinin tabiri ile "Bu güzel salonlarda (Bahsedilen salon ne yazık ki Teoman Öztürk salonudur) oturmanın ve etkinlik yapmanın bir bedeli vardır". İşin özü aslında yetkin mühendislik konusunda akredite bir kurum olarak eğitim ve belge veren ve bu yolla para kazanan bir Oda yapısı inşa etmektir.

TMMOB eğitiminin paralılaştırılmasına diğer bütün özelleştirme uygulamalarında olduğu gibi karşıdır. Çünkü paralılaştırma fırsat eşitliğini engellemekte ve hatta TMMOB jargonu ile ifade etmek gerekirse sınıfların arasındaki farkı artırmaktadır.

TMMOB bu amaçla 12 Eylül'ün bir kurumu olan YÖK'e ve YÖK'ün uygulamalarına da karşı çıkar. TMMOB üniversitelerin para kazanma hedefli birer ticari kurum olarak gören mevcut iktidarlara karşı her zaman mücadele etmeyi kendine bir borç bilmıştır. Ancak her nedense TMMOB içerisindeki bazı Odalar lisans eğitimindeki eşitsizlik üretecek bu tür bir uygulamaya karşı çıkarken lisans sonrasındaki mühendislere bu eğitimlerin verilmesini, eğitimlerin sonucunda yetkin veya uzman mühendis sayılabilmesini savunabiliyor ve hatta bu eğitimlerin Oda tarafından verilmesini sağlayabiliyorlardı. Bu eğitimler sonucunda belgeler veriliyor ve bu belgelerle para kazanılıyordu. Bu ticari faaliyetler sonucu bir Odamızın şubesi yıllık 2.000.000 TL kazanabiliyor. Oysa aynı oda şubesi üye aidatlarından yıllık 900.000 TL toplayabiliyor.

Odaların bazıları son dönemde Oda üye aidatları dışında gelir kaynaklarını artırma yoluyla Oda giderlerini karşılama yolunu tercih etmeye başladı. Oda üye sayısını artırarak odayı sahiplenen insan sayısını artırmak ve örgütlülüğümüzü güçlendirmek yerine kolay ve yanlış yol olan ticari faaliyetlerle bu ihtiyacı karşılamak yoluna gidildi. Daha da ilginç olarak, odaların ihtiyacı olmadığı halde çok yüksek teknoloji ve katlı binalar inşa edildi. Tabii Teoman Öztürk salonlarında etkinlik yapmak gibi bu binalarda bulunmak da maliyetliydi ve bu maliyet odaların ticari faaliyetlerde bulunmasını meşrulaştırmaktaydı. Bu durum devletin kurumları işletmeyip zarar ediyor diyerek bu kurumları özelleştirilmesini meşrulaştırmak ile eşdeğerdir. Aynı ticarileştirme uygulamalarını belgeleme, akredite kurum olma ve EMO özelindeki "A tipi muayene kuruluşu" veya iktisadi teşekkül olma uygulamalarında da görebiliriz.

Meslektaşının haklarını savunan "emekten ve halktan yana" bir meslek örgütü para kazanmayı hedefleyen ticari bir kurum değildir. Bu ikisi arasındaki çelişki özünde tarihsel olarak sermaye ve işçi sınıfının arasındaki çelişki ile eşdeğerdir. Bu noktada yetkin mühendislik uygulaması akredite bir eğitim kurum olarak odaların ticari kaygılarının bir ürünüdür. Bu uygulamaya karşı mücadele etmek emekten yana bir TMMOB'yi savunmaktır.